

Violenta domestica

Violenta casnica nu este un eveniment singular, ci se manifesta sub forma mai multor tipare comportamentale coercitive exercitate de abuzator asupra victimei. Acest fenomen poate sa apara atat in cadrul unui mariaj, cat si in intr-o relatie de tip homosexual. Copii, intreaga familie si comunitatea au de suferit de pe urma furiei dezlantuite. Dintre efectele imediate instalate asupra victimelor, copiilor si abuzatorilor se pot enumera traumele, bolile cronice, aparitia unor tulburari psihice, decesul (Ganley, 1996). Se estimeaza ca abuzul este unul din factorii cauzatori de suferinta in randul femeilor cu varste cuprinse intre 15 si 44 de ani (Ingrassia&Beck, 1996/1997).

Forme ale abuzului

Scopul principal al abuzului este de a obtine putere si control (Ganley,1996). Se contureaza 5 forme ale relatiei bazate pe violenta: fizica, emotionala, economica, psihologica, sexuala.

- In abuzul fizic o persoana incearca sa produca suferinta unei alte persoane, modalitate ce nu exclude impuscarea, injunghierea, impinsul, vatamarea prin folosirea unor obiecte contondente, a pumnilor, picioarelor, palmuirea.
- In abuzul emotional, o persoana urmareste sa submineze personalitatea altei persoane, iar modul de realizare merge de la critici, insulte ce dau nastere unor sentimente de inferioritate pana la manipulare.
- In cazul abuzului economic, agresorul aduce victima intr-o pozitie financiara dependenta (Chez, 1994). Abuzatorul este cel care decide modul in care vor fi cheltuiti banii, fapt care poate implica diferite cunostinte financiare sau se poate intersecta cu anumite paliere economice. Exemple ale mentinerii controlului financiar sunt cele in care victimei nu i se permite sa munceasca; se tine o evidenta stricta asupra fiecarui ban cheltuit sau abuzatorul nu accepta ca celalalt sa se angajeze.
- Desi duce la instalarea fricii, abuzul psihologic este o modalitate prin care abuzatorul se asigura ca domina victima. Amenintarea cu violenta poate fi orientata direct asupra victimei sau poate consta in amenintarea cu suicidul. Intimidarea poate fi orientata atat asupra proprietatii, a cuiva drag sau a animalului de casa. Abuzatorul poate prelua controlul prin izolare si dezinformare, poate fi o persona subtila sau galagioasa, isi poate urmari scopul in mod subtil sau fatis. Abuzul subtil se poate manifesta prin nerabdarea de a petrece cat mai mult timp posibil cu persoana iubita. Tacticile de dezinformare cuprind minciuni adresate victimei cu scopul de a-i deforma acesteia simtul realitatii (Ganley, 1996).
- Abuzul sexual are doua componente; prima este cea de a determina victima sa intretina un raport sexual contrar dorintei ei; a doua componenta este cea de a incerca sa se submineze sexualitatea unei persoane, in sensul criticarii sau prezentarii intr-o maniera defavorabila a performantelor sale sexuale (Chez, 1994).

Fazele violentei

In toate tipurile de abuz exista anumite cicluri ; primul ciclu consta in faza de escaladare in care se foloseste o gama larga de tactici punitive, victima cade prada sindromului de neajutorare, iar intreaga tensiune acumulata duce la instalarea urmatoarei faze, cea incidenta, cand are loc "atacul". In aceasta faza, abuzatorul are grija sa se impuna si sa determine teama. De-a lungul celei de-a treia faze are loc o detensionare si de aceea este denumita si faza "lunii de miere" cand abuzatorul incepe sa aiba regrete, iar victima este manipulata in asa fel incat sa creada ca aceasta greseala nu se va mai repeta.

Originile violentei

Violenta este un comportament invatat in scopul de a obtine putere si control. Invatarea ei are loc atat in familie cat si in societate, prin observatie si reintoarire. In cateva culturi (Java, Thai, triburi aborigene din Australia, etc) foarte rar barbatii isi abuzeaza femeile, deoarece acest lucru este condamnat de catre comunitate, iar la primele semne ale aparitiei unui astfel de comportament intre sotii comunitatea inceteaza sa-i mai sprijine in vreun fel pe acestia. S-a constatat ca exista o anumita legatura in ceea ce priveste transmiterea comportamentului violent de la o generatie la alta. Acei copii care au fost victimele unui sau mai multor abuzuri fizice, au cele mai mari sanse de a dezvolta un astfel de comportament si in viata de adult. S-a constatat ca femeile si barbatii reactioneaza diferit dupa ce au fost martorii unui conflict casnic violent; femeile nu mai raporteaza prezenta unei stari de satisfactie maritalla, iar barbatii deprind mecanismul ce duce catre violenta. La maturitate, comportamentul violent este folosit ca metoda de stingere al unui conflict sau de reducere a stresului.

In literatura de specialitate, modelele de comunicare par a fi modificate de deprinderile gresit invatate de a face fata unui conflict. Acest tip de comportament se substituie unor forme de comunicare neinvatate, dar noile modele comportamentale pot fi intelese dupa invatarea unor noi deprinderi observate. Consilierea de catre profesionisti este una din metodele eficiente atunci cand o persoana a fost abuzata sau a abuzat pe cineva. Astazi se pune un mare accent pe tehnicile de control a furiei, lucru ce va mai reduce fenomenul de abuz, cu toate ca cercetarile in acest domeniu mai au un drum lung de parcurs pentru a combate nevoia omului de dominare si control.

Violenta intrarelationala, cunoscuta sub numele de "violenta casnica", este un comportament abuziv al unei persoane asupra alteia, cu care se afla intr-o relatie intima, cu scopul de a detine control si puterea. Acest comportament este, deseori, un amestec de abuz fizic, sexual, psihologic, economic si/ sau emotional.

Violenta intrarelationala rareori este un incident izolat, deseori este un model ce se repeta si cu timpul poate capata noi dimensiuni. Acest fenomen nu se limiteaza la grupurile etnice, religioase, rasiale sau la anumite clase sociale, orientari sexuale sau grupe de varsta. Desi fiecare situatie este diferita exista cateva elemente comune de atentionare de care ar trebui sa avem grija.

Comparatii intre diferitele tipuri de relatii de violenta afisata si traita de catre femeile si barbatii abuzati

Acest studiu a avut drept scop violenta manifestata si cea traita de catre femeile si barbatii abuzati. Cercetarile de ultima ora arata ca partenerul violent (PV) nu difera prin gen, statistic, cu

toate ca , cu o rata crescuta, barbatii au un partener neviolenta (PNV). In comparatie cu PV, PNV a fost asociat cu factori demografici si de educatie (agresiuni in copilarie, probleme de rol, episoade violente in familie, etc). Cei mai importanti factori care determina violenta intr-o relatie sunt varsta, efecte ale consumului de droguri, abuzuri in copilarie, stresul psihologic, sentimentele de inferioritate. Un singur factor important de gen a fost identificat si anume ca femeile care au fost martore in copilarie la abuzul mamei de catre tata au cele mai mari sanse sa-si aleaga un partener violent. Identificarea unor legaturi ale violentei manifestate si traita intr-o relatie cu un PV sau PNV este esentiala in aprecierea si stabilirea unor proceduri de interventie pentru combaterea abuzului.

Imagini socante ale violentei in scoli tot apar in mass-media. Ce se poate face pentru a opri aceste acte fara sens? In primul rand, ar trebui vorbit deschis despre violenta in randul tinerilor. Pentru a putea discuta aceasta problema, tinerii au nevoie de anumite puncte de sprijin din partea adultilor. Adolescentii sunt expusi violentei prin programele de televiziune, jocurile video, filme si chiar in cadrul propriei familii. Copiii au nevoie de asistenta adultilor pentru a invata si dezvolta comportamente non- violente. Stoparea pornirilor violente in relatiile dintre tineri este o sarcina a intregii societati. Amicii, prietenii, parintii, profesorii, consilierii, oamenii de stat - toti poarta responsabilitatea luptei contra acestei violente si sa preintampine aparitia ei. Trebuie discutat cu tinerii despre cat de important este bunul simt in dragoste si intr-o relatie. Familia trebuie sa se asigure ca tinerii stiu sa faca fata unei probleme ce apare intr-o relatie de dragoste. Asociatia Americana de Psihologie impreuna cu alte asociatii nationale de profesionisti au publicat un ghid excelent, " Iubirea nu ar trebui sa-i raneasca pe tineri", care abordeaza probleme despre violenta din randul tinerilor. Au fost identificate si listate cinci situatii ce presupun violenta relationala si care caracterizeaza cel mai des intalnite situatii tensionate dintre tineri. Aceste exemple ofera o buna ocazie si un punct de plecare in discutia cu tinerii atat acasa, la scoala sau oriunde altundeva in societate. Se pot initia discutii ce se finalizeaza cu solutii constructive si cu descoperirea unor alternative bune atunci cand apar probleme. Iata cele cinci situatii:

- Kevin se plimba pe culoarul scolii impreuna cu prietenii sai si isi vede iubita la vestiar cu iubita sa si prietenele sale. In momentul in care el trece pe langa ea, fata ii arunca o privire glaciara si spune tare: " Nu stiu de ce ma mai deranjez sa ies cu tine, ratatule! Cred ca am fost cu tine pentru ca mi-era mila". Kevin nu stie cu ce ar fi putut sa o supere atat de rau si ii este rusine, deoarece si prietenii lui au asistat la aceasta scen.a. Mesajul: A fi umilit nu e usor. Nu o face.
- Jennie si Tyrone iau pranzul cu prietenii intr-un restaurant. Cei doi incep sa se tachineze unul pe altul, dar totul se transforma in insulte si reprosuri, pe Jennie incepe sa o deranjeze, dar nu se opreste, lucru observat si de Tyrone. Ea se ridica de la masa si spune : " Pleaca de langa mine, te urasc!". Tyrone zice: " Taci!" si o plesneste peste fata. Mesajul: Palma primita nu este altceva decat violenta pura.
- Tony si Emily sunt impreuna de cateva saptamani, iar el a inceput sa se poarte ca si cum ea ar fi proprietatea lui. Tony se plange cand ea petrece timpul alaturi de oricine altcineva, cu exceptia lui. El se asteapta ca ea sa-si petreaca pauzele impreuna cu el, sa ia pranzul amandoi, sa plece acasa cu el, iar in fiecare sfarsit de saptamana sa fie cu el. Emily, de frica sa nu-l piarda, se indeparteaza de toata lumea. Mesaj: O astfel de relatie posesiva nu este altceva decat o forma de abuz
- Christine si Allison sunt in plina cearta. Christine devine din ce in ce mai furioasa pana cand o

ia de par pe Allison și o tranteste de perete. Mai târziu, Christine își cere iertare spunând: “Nu sunt mandra că mi-am pierdut cumpatul, dar chiar mi-am iese din minti. Ar trebui să știi când mă vezi așa să nu aprinzi paie peste foc, pentru că îmi pierd controlul!”. Mesajul: Imbranceala și jignirea sunt niste comportamente violente; scuzele sunt fara sens. Trebuie să ne asumăm responsabilitatea pentru comportamentele și izbucnirile noastre.

- Fred și Mary ies împreună de câteva săptămâni, iar ea a spus foarte clar că se limitează doar la sărutări și nimic mai mult. Fred devine din ce în ce mai agresiv, neluând în seamă dorința ei. Într-o bună zi, a încercat să o forteze, motivând că ea a cerut acest lucru. Mesaj: Nu te face că știi ce gândește partenerul. Ia-te după ce spune și nu după ce crede. A nu lua în seamă dorința partenerului și a-l forța să facă ceva ce nu-i convine este o formă de violență. Câteodată, dezaprobăm un act violent doar prin simpla observare, concluzionând: “Nu-i mare lucru!”. A umili pe altcineva este, totuși, un lucru foarte important, la fel și violul, posesivitatea exagerată. Violenta, în orice formă a ei, este un lucru important, dacă nu acum, atunci mai târziu.